

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПРОЕКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Рецензенти:
д-р екон. наук, проф. Н. В. Ковтун,
д-р екон. наук, проф. В. І. Міщенко

**Схвалено на засіданні Вченої ради економічного факультету,
(протокол № _____ від " ____ " _____ 2010 року)**

**Схвалено навчально-методичною комісією економічного факультету
(протокол № _____ від " ____ " _____ 2010 року)**

Проектне фінансування : Навчально-методичний комплекс забезпечення викладання навчальної дисципліни для магістрів спеціальностей 8.050104 "Фінанси", 8.050105 "Банківська справа" / упорядник С.В. Науменкова. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2010. – 72 с.

Навчальне видання

ПРОЕКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Упорядник НАУМЕНКОВА Світлана Валентинівна

Друкується за авторською редакцією

Оригінал-макет виготовлено Видавничо-поліграфічним центром "Київський університет"

Підписано до друку **05.04.11** Формат 60x84^{1/16}. Вид. № **E11**.

Гарнітура Times. Папір офсетний.

Друк офсетний. Наклад **100**. Ум. друк. арк. 4,2. Обл.-вид. арк. 4,5. Зам. № 211-**5628**

Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет"
01601, Київ, б-р Т.Шевченка, 14, кімн. 43

☎ (38044) 239 3222; (38044) 239 3172; тел./факс (38044) 239 3128.

e-mail: vpc_div.chief@univ.kiev.ua

<http://vpc.univ.kiev.ua>

Свідоцтво внесено до державного реєстру ДК № 1103 від 31.10.02.

ВСТУП

Дисципліна "Проектне фінансування" є дисципліною циклу професійної та практичної підготовки для спеціальностей "Фінанси" та "Банківська справа", що читається в 10 семестрі для студентів напряму магістерської підготовки на 1 курсі в обсязі 5 кредитів, в тому числі 150 годин аудиторних занять з них 34 години лекцій, 34 години семінарських занять і 66 годин самостійної роботи. Закінчується іспитом.

Метою дисципліни є послідовне формування у студентів системи знань з теорії і практики проектного фінансування, у т.ч. щодо діяльності банків на ринку проектного фінансування; участі банків у реалізації проектів та оцінки їх ефективності; здійснення поглибленого аналізу інвестиційної привабливості проектів на основі застосування спеціальних методів інвестиційного аналізу.

У процесі викладання дисципліни реалізуються такі **завдання**:

- висвітлення методологічних основ проектного фінансування;
- аналіз світового та вітчизняного досвіду діяльності банків на ринку проектного фінансування;
- дослідження особливостей нормативно-правового забезпечення діяльності у сфері проектного фінансування та участі фінансових та банківських установ у реалізації інвестиційних проектів;
- комплексне оволодіння інструментарієм для здійснення поглибленого аналізу інвестиційної привабливості та обґрунтування фінансово-економічної ефективності проектів;
- визначення напрямів розвитку проектного фінансування в Україні.

Студент після засвоєння програми курсу повинен знати:

- сутність проектного фінансування, як особливого напряму діяльності фінансових та банківських установ; форми участі банків у проектному фінансуванні;

- специфіку організації та регулювання діяльності в сфері проектного фінансування;
 - зміст та послідовність основних етапів здійснення поглибленого аналізу ефективності інвестиційних проектів;
 - методичні підходи щодо вибору відповідних джерел фінансування проектів та способи фінансового забезпечення їх реалізації;
 - структуру та порядок розробки фінансового плану бізнес-плану інвестиційного проекту; у т.ч. особливості розробки бізнес-планів інвестиційних проектів, до реалізації яких залучатимуться іноземні інвестори;
 - методи аналізу та оптимізації портфеля реальних інвестицій;
 - основні критерії і методичні прийоми аналізу інвестиційної привабливості проектів, у т.ч. з урахуванням регіональної та галузевої специфіки.
 - методичні підходи до оптимізації бюджету капіталовкладень, у т.ч. щодо обґрунтування доцільності та ефективності залучення додаткових обсягів інвестиційних ресурсів;
 - етапи проведення розширеної, деталізованої оцінки ефективності інвестиційних проектів, у т.ч. особливості оцінки маркетингових факторів, виробничої програми, ресурсного забезпечення і т. ін.;
 - порядок конкурсного відбору інвестиційних проектів, що реалізуються за рахунок кредитів комерційних банків;
 - особливості конкурсного відбору та затвердження інвестиційних проектів і програм та проведення їх комплексної державної експертизи;
 - порядок проведення на конкурсних засадах оцінки та відбору інвестиційних проектів, що передбачають залучення коштів державного бюджету;
 - основні підходи до оцінки ризиків інвестиційних проектів та особливості застосування методів щодо їх хеджування.
- Студент повинен вміти:**
- здійснювати комплексну фінансову оцінку інвестиційної привабливості проектних рішень;
 - здійснювати фінансовий аналіз ефективності проектів за основними критеріями; оволодіти методами розрахунку ос-

новних показників ефективності проектів з використанням ППП "Excel";

- володіти спеціальними методами проектного аналізу, у т.ч. здійснювати порівняльний аналіз інвестиційних проектів, різних за строками, умовами реалізації та джерелами фінансування;
- володіти методичними підходами щодо формування портфеля реальних інвестицій;
- здійснювати якісну та кількісну оцінку ризиків інвестиційних проектів на основі застосування базових методів: аналізу чутливості реагування; методу сценаріїв; окремих методів імітаційного моделювання та ін.;
- розробляти рекомендації щодо забезпечення ефективної реалізації проектних рішень, у т.ч. оптимізації структури джерел фінансування проектів, застосування відповідних інструментів для хеджування проектних ризиків.

Місце в структурно-логічній схемі спеціальності.

Курс "Проектне фінансування" безпосередньо пов'язаний з такими дисциплінами, як "Макроекономіка", "Мікроекономіка", "Фінанси", "Фінанси підприємств", "Інвестування", "Аналіз інвестиційних проектів", "Бюджетна система", "Економічний аналіз", "Фінансовий аналіз", "Фінансовий менеджмент" та ін.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ теми	Назва лекції	Кількість годин			
		Лекції	практичні заняття	самостійна робота	разом
Змістовий модуль 1: "Передінвестиційний аналіз інвестиційних проектів"					
1	Теоретичні засади проектного фінансування	2	2	3	7
2	Передінвестиційні дослідження	2	2	3	7
3	Фінансовий план інвестиційного проекту	4	4	6	14
4	Оцінка ефективності інвестиційних проектів	4	4	6	14
5	Альтернативні проекти та їх порівняльний аналіз	4	4	6	14
Змістовий модуль 2: "Фінансування інвестиційних проектів"					
6	Фінансове забезпечення реалізації інвестиційного проекту	2	2	4	8
7	Державне фінансування інвестиційних проектів	2	2	4	8
8	Участь банків у проектному фінансуванні	4	4	4	16
9	Оцінка ризиків інвестиційного проекту	4	4	6	14
10	Фінансові інструменти управління проектними ризиками	4	4	6	14
11	Організація проектного фінансування	2	2	4	8
	ВСЬОГО	34	34	52	120

Загальний обсяг **150 год.**, в тому числі:

Лекцій – **34 год.**

Семінари/лабораторні, практичні – **34 год.**

Самостійна робота – **52 год.**

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1: "ПЕРЕДІНВЕСТИЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ"

ТЕМА 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЕКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ

ЛЕКЦІЯ 1. Теоретичні засади проектного фінансування

Вступ. Мета дисципліни та основні завдання вивчення курсу, його теоретичні та методологічні засади.

Сутність та основні ознаки проекту. Відмінність проекту від програми та плану. Цільова спрямованість проектних рішень. Класифікація проектів за різними ознаками. Характеристика, відмінність та умови реалізації інвестиційних, інноваційних проектів, проектів дослідження та розвитку, організаційних, економічних і соціальних проектів.

Сутність проектного фінансування. Принципи проектного фінансування. Основні етапи та складові проектного фінансування. Види та форми проектного фінансування. Суб'єкти проектного фінансування, їх роль в організації проектного фінансування. Склад учасників проекту. Функції ініціатора проекту, замовника, інвестора, керівника проекту, підрядників, проектувальників, постачальників, консультантів та радників. Світовий досвід застосування проектного фінансування. Передумови розвитку проектного фінансування в Україні.

Практичне заняття 1

1. Сутність та основні ознаки проекту.
2. Класифікація проектів за різними ознаками.
3. Проектне фінансування та його основні принципи.
4. Види та форми проектного фінансування.
5. Суб'єкти проектного фінансування, їх роль та функції.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самостійного опрацювання:

1. Світовий досвід розвитку проектного фінансування.
2. Формування ринку проектного фінансування в Україні.
3. Вплив макросередовища на ефективність проектних рішень.

Література [13-15, 17, 19, 48]

ТЕМА 2.

ПЕРЕДІНВЕСТИЦІЙНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

ЛЕКЦІЯ 2. Бізнес план та паспорт інвестиційного проекту

Концепція життєвого циклу проекту як складова методології проектного аналізу. Проектний цикл та його основні фази: передінвестиційна, інвестиційна, експлуатаційна, їх основна спрямованість. Характеристика основних фаз проекту. Особливості передінвестиційної фази проекту. Зміст робіт на стадіях підготовки та реалізації проекту.

Особливості передінвестиційної фази проекту. Попереднє обґрунтування інвестиційної привабливості проекту. Паспорт інвестиційного проекту.

Бізнес-план реального інвестиційного проекту, його структурна побудова та характеристика основних розділів. Особливості затвердження та подання до розгляду бізнес-плану реального інвестиційного проекту.

Техніко-економічне обґрунтування інвестиційних проектів. Основні розділи ТЕО. Загальний порядок розробки, узгодження і затвердження ТЕО.

Практичне заняття 2

1. Проектний цикл та його основні фази.
2. Зміст робіт на стадіях підготовки та реалізації проекту.
3. Особливості передінвестиційної фази проекту.
4. Паспорт інвестиційного проекту, його структура та зміст основних розділів.
5. Бізнес-план реального інвестиційного проекту: його структурна побудова та характеристика основних розділів.
6. Техніко-економічне обґрунтування інвестиційних проєктів: загальний порядок розробки, узгодження і затвердження.
7. Основні розділи ТЕО.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самостійного опрацювання:

1. Особливості розробки бізнес-плану інвестиційного проекту з залученням коштів іноземного інвестора.
2. Особливості розробки та реалізації інвестиційних проєктів у вільних економічних зонах

Аналітичні завдання:

1. Складання паспорту інвестиційного проекту.
2. Аналіз змісту основних розділів бізнес-плану інвестиційного проекту.

Література [13-15, 17, 19, 21-23, 27, 35-38]

ТЕМА 3.

ФІНАНСОВИЙ ПЛАН ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ

ЛЕКЦІЯ 3. Зміст та послідовність складання фінансового плану інвестиційного проекту

Фінансовий план бізнес-плану інвестиційного проекту, його структура. Зміст та послідовність складання основних розділів фінансового плану: плану прибутків та збитків, плану руху грошових коштів (плану руху готівки), прогнозного балансу. Обґрунтування потреби в основному та оборотному капіталі.

ЛЕКЦІЯ 4. Проектний грошовий потік та його розрахунок

Потік реальних грошей від інвестиційної, операційної, фінансової діяльності. Баланс грошових потоків. Сальдо реальних грошей. Сальдо реальних накопичених грошей і аналіз ліквідності інвестиційного проекту. Мета та принципи побудови фінансового профілю проекту. Призначення та використання у проектному аналізі та плануванні фінансового профілю проекту з урахуванням існуючих обмежень. Оцінка впливу реалізації проекту на фінансовий стан підприємства.

Практичне заняття 3.

1. Фінансовий план бізнес-плану інвестиційного проекту.
2. Структура бізнес-плану та зміст основних розділів: плану прибутків та збитків, плану руху грошових коштів (плану руху готівки), прогнозного балансу.
3. Оцінка впливу реалізації проекту на фінансовий стан підприємства.

Практичне заняття 4

1. Особливості формування грошових потоків в процесі реалізації інвестиційного проекту.
2. Розрахунок грошового потоку від інвестиційної, операційної, фінансової діяльності.
3. Аналіз ліквідності інвестиційного проекту.
4. Побудова фінансового профілю проекту. Призначення та використання у проектному аналізі.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самостійного опрацювання:

1. Оцінка впливу реалізації проекту на фінансовий стан підприємства.

Комплексе розрахункове завдання з використанням ПК:

1. Розрахунок проектних грошових потоків та побудова фінансового профілю інвестиційного проекту.
2. Аналіз ліквідності інвестиційного проекту.

Література [13-15, 17, 19, 23, 53]

ТЕМА 4.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

ЛЕКЦІЯ 5. Оцінка ефективності інвестиційних проектів

Основні принципи оцінки ефективності інвестиційних проектів.

Характеристика стандартних фінансових критеріїв оцінки проектних рішень. Сутність основних показників ефективності, їх переваги та недоліки, особливості застосування та методи розрахунку: чиста теперішня вартість, індекс доходності, період окупності, внутрішня норма доходності, модифікована внутрішня норма доходності, особливості їх розрахунку.

ЛЕКЦІЯ 6. Оцінка ефективності інвестиційних проектів (продовження)

Поняття інтегральної ефективності проекту.

Комерційна та бюджетна ефективність проекту.

Практичне заняття 5

1. Основні принципи оцінки ефективності інвестиційних рішень.

2. Основні показники ефективності реальних інвестиційних проектів: чиста теперішня вартість, індекс доходності, період окупності, внутрішня норма доходності, модифікована внутрішня норма доходності.

3. Сутність основних критеріїв ефективності, їх переваги та недоліки, особливості застосування та методи розрахунку

Практичне заняття 6

1. Інтегральна ефективність проекту.

2. Комерційна та бюджетна ефективність проекту.

3. Використання ППП "Excel" та програми Project Expert в проектному аналізі та оцінці ефективності проектних рішень.

Завдання для самостійної роботи

Виконання рахункового завдання з використанням ПК:

1 Оцінка ефективності інвестиційного проекту за основними критеріями

Питання для самостійного опрацювання:

1. Особливості функціонального аналізу інвестиційного проекту.

2. Комплексна оцінка інвестиційної привабливості проекту.
3. Особливості оцінки ефективності регіональних проектів і програм.

Література [13-15, 17, 19, 22, 36, 44, 46, 48]

ТЕМА 5.

АЛЬТЕРНАТИВНІ ПРОЕКТИ ТА ЇХ ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

ЛЕКЦІЯ 7. Порівняльний аналіз альтернативних проектів

Застосування концепції альтернативної вартості у проектно-му аналізі. Поняття явних та неявних вигід та витрат. Необхідність урахування зміни вартості грошей у часі при аналізі проектних рішень.

Оцінка альтернативних, конкуруючих і споріднених інвестицій. Оцінка проектів з різними термінами функціонування. Аналіз інвестиційних проектів, що підлягають і не підлягають подібненню.

ЛЕКЦІЯ 8. Аналіз альтернативних проектів в умовах невизначеності

Особливості аналізу альтернативних проектів в умовах невизначеності. Побудова контуру NPV альтернативних проектів. Точка Фішера, методичні підходи до її обчислення.

Аналіз інвестиційних проектів в умовах інфляції. Можливі способи урахування інфляційних очікувань у проектному аналізі.

Аналіз моновалютних та багатовалютних проектів.

Практичне заняття 7

1. Використання концепції альтернативної вартості у проектно-му аналізі та особливості її застосування.

2. Поняття явних та неявних вигід та витрат у проектному аналізі.

3. Оцінка альтернативних, конкуруючих і споріднених інвестицій. Порівняльний аналіз проектів з різними термінами функціонування.

4. Аналіз інвестиційних проектів, що підлягають і не підлягають подрібненню.

Практичне заняття 8

1. Аналіз інвестиційних проектів в умовах інфляції.
2. Можливі способи урахування інфляційних очікувань у проектному аналізі.
3. Особливості аналізу альтернативних проектів в умовах невизначеності.
4. Побудова контуру NPV альтернативних проектів.
5. Точка Фішера, її значення та особливості розрахунку. Визначення точки Фішера за допомогою графічного методу та за допомогою побудови додаткового грошового потоку.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самостійного опрацювання:

1 Аналіз інвестиційних проектів в умовах інфляції.

Виконання рахункових завдань з використанням ПК:

1. Порівняльний аналіз проектів з різними термінами функціонування.
2. Порівняльний аналіз інвестиційних проектів, що підлягають та не підлягають подрібненню.
3. Побудова контурів NPV альтернативних проектів.
4. Розрахунок точки Фішера за допомогою графічного методу та за допомогою побудови додаткового грошового потоку.

Підготовка до модульної роботи

Література [13-15, 17, 19, 35-38, 44, 46, 48]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2: "ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ"

ТЕМА 6. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ

ЛЕКЦІЯ 9. Фінансове забезпечення реалізації інвестиційного проекту

Особливості розрахунків потреби в інвестиційних ресурсах для здійснення реальних інвестицій. Порядок розробки інвесторської проектно-кошторисної документації Локальні та об'єктні кошториси. Зведений кошторис, особливості його складання.

Розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів. Способи залучення капіталу та характеристика основних джерел фінансування. Інвестиції за рахунок власних, позичкових і залучених коштів та основні джерела їх формування.

Сучасні методи фінансування інвестиційних проектів і програм.

Поняття про тендери. Тендерна документація, принципи її опрацювання. Особливості організації і проведення інвестиційних конкурсів (тендерних торгів).

Практичне заняття 9

1. Порядок розробки інвесторської проектно-кошторисної документації.

2. Локальні та об'єктні кошториси. Зведений кошторис, особливості його складання.

3. Способи залучення капіталу та характеристика основних джерел фінансування проекту.

4. Поняття про тендери. Тендерна документація, принципи її опрацювання.

5. Особливості організації і проведення інвестиційних конкурсів (тендерних торгів), у т.ч. із залученням коштів іноземного інвестора.

6. Умови залучення до інвестиційної діяльності аудиторів, представників комерційних банків, інвестиційних фондів, страхових компаній.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самостійного опрацювання:

1. Методи фінансування інвестиційних проектів і програм: переваги та недоліки.
2. Фінансування проектів за участю міжнародних фінансових організацій
3. Форми участі банків у мобілізації фінансових ресурсів при проектному фінансуванні.

Література [13-15, 17, 19, 22, 25, 26, 28, 30, 31, 35, 36, 38, 39, 42, 44]

ТЕМА 7.

ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

ЛЕКЦІЯ 10. Державне фінансування інвестиційних проектів

Структурна перебудова економіки та форми мобілізації інвестицій для економічного розвитку. Державні заходи по фінансовій стабілізації економіки і розширенню фінансової бази інвестицій. Роль приватизації у мобілізації додаткових фінансових ресурсів.

Державні капітальні вкладення, їх роль і спрямованість в умовах структурної перебудови економіки. Державні інвестиційні проекти і програми. Регіональні та галузеві інвестиційні програми.

Порядок проведення на конкурсних засадах оцінки та відбору інвестиційних проектів, що передбачають залучення коштів державного бюджету. Особливості затвердження інвестиційних проектів і програм та проведення їх комплексної державної експертизи. Особливості основних етапів державної експертної оцінки проектів.

Залучення інвестицій для реалізації проектів на основі укладання концесійних угод.

Практичне заняття 10

1. Державні заходи по фінансовій стабілізації економіки і розширенню фінансової бази інвестицій.
2. Роль приватизації у мобілізації додаткових фінансових ресурсів.

3. Державні капітальні вкладення, їх роль і спрямованість в умовах структурної перебудови економіки.

4. Порядок проведення на конкурсних засадах оцінки та відбору інвестиційних проектів, що передбачають залучення коштів державного бюджету.

5. Особливості основних етапів державної експертної оцінки проектів.

6. Залучення інвестицій для реалізації проектів на основі укладання концесійних угод.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самостійного опрацювання:

1. Особливості державної експертизи інвестиційних проектів України.

2. Бюджетна ефективність проекту.

3. Проблеми вартісної оцінки соціально-екологічних наслідків проектних рішень.

4. Особливості розробки та реалізації концесійних проектів.

Література [5, 6, 7, 8, 9, 10, 31, 41, 42]

ТЕМА 8.

УЧАСТЬ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ У ПРОЕКТНОМУ ФІНАНСУВАННІ

ЛЕКЦІЯ 11. Діяльність банків на ринку проектного фінансування

Передумови підвищення ролі фінансових посередників в забезпеченні активізації інвестиційних процесів у сучасних умовах. Взаємозв'язок інвестиційної і кредитної політики банків. Особливості спрямованості кредитної політики у сучасних умовах.

Проектне фінансування як новий метод мобілізації інвестицій для реального сектора економіки. Форми участі банків у реалізації інвестиційних проектів і програм. Роль банків у фінансовому забезпеченні проектів підтримки та розвитку регіонів, галузей, малого бізнесу.

ЛЕКЦІЯ 12. Фінансування проектів на основі консорціумного кредитування

Особливості консорціумного кредитування. Фінансування інвестиційних проектів на консорційних засадах. Організація консорціумного кредитування. Попередній договір (*Term Sheet*). *Roadshows*. Підготовка проектів заставних угод та інших забезпечувальних документів. Особливості консорціумної угоди. Основні розділи консорціумного кредитного договору. Вартість консорціумного кредиту.

Особливості розподілу ризиків при консорціумному кредитуванні.

Порівняльний аналіз проектного фінансування з іншими видами фінансування проектів. Відмінності між проектним фінансуванням та іншими видами фінансування: прямим кредитуванням (PE – Private Equity); фінансуванням на основі інструментів ринку капіталу – Capital Market Instruments (CMI); фінансуванням на основі активів – Asset Based Financing (ABF); структурним і торговим фінансуванням – Commodity Trade Finance (CTF).

Практичне заняття 11

1. Форми участі фінансових посередників у проектному фінансуванні.
2. Проектне фінансування як новий метод мобілізації інвестицій для реального сектора економіки.
3. Форми участі банків у реалізації інвестиційних проектів і програм.
4. Розрахунок вартості консорціумного кредиту.

Практичне заняття 12

1. Роль банків у фінансовому забезпеченні проектів підтримки та розвитку регіонів, галузей.
2. Форми участі банків у реалізації галузевих інвестиційних проектів: світовий досвід та особливості його застосування в Україні.
3. Галузеві складові інвестиційної привабливості проектів.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самостійного опрацювання:

1. Формування міжнародного ринку проектного фінансування.

2. Досвід участі банківських установ у проектному фінансуванні та можливості його застосування в Україні.

3. Роль міжнародних фінансових організацій у фінансовому забезпеченні реалізації інвестиційних проектів.

Література [13-15, 17, 19, 22, 25, 26, 28, 30, 31, 35, 36, 39, 40, 42, 46, 48]

ТЕМА 9.

ОЦІНКА РИЗИКІВ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ

ЛЕКЦІЯ 13. Методи оцінки ризиків реальних проектів

Проектна діяльність як сфера високо ризикових операцій. Поняття ризику та невизначеності. Види ризиків, що виникають на різних стадіях життєвого циклу проекту. Класифікація проектних ризиків. Систематичні та несистематичні проектні ризики.

Методи оцінки інвестиційних ризиків реальних проектів. Якісний та кількісний аналіз ризику. Процедура експертного аналізу ризику. Аналіз ризику методом побудови дерева рішень.

Аналіз чутливості проекту. Особливості застосування методу чутливості реагування. Визначення пофакторної еластичності проекту. Оцінка критичних значень змінних проекту. Аналіз співвідношення важливості змінних і можливості їх прогнозу. Побудова матриці перевірочних процедур для змінних проекту. Недоліки та обмеженість методу чутливості реагування.

ЛЕКЦІЯ 14. Методи оцінки ризиків реальних проектів (продовження)

Метод сценаріїв та особливості його застосування. Прогнозування оптимістичного та песимістичного сценаріїв за проектом. Визначення критерію ефективності проекту з урахуванням ймовірності настання визначеного сценарію проекту.

Метод імітаційного моделювання (метод Монте-Карло). Порядок проведення аналізу ризику за методом Монте-Карло.

Структура розділу "Оцінка ризику" бізнес-плану інвестиційного проекту. Розробка фінансово-економічних, організаційних

та операційних процедур для запобігання ризикам або мінімізації можливих негативних наслідків.

Практичне заняття 13

1. Поняття зовнішнього та внутрішнього середовища проекту.
2. Поняття ризику та невизначеності.
3. Види ризиків, що виникають на різних стадіях життєвого циклу проекту.
4. Класифікація проектних ризиків.
5. Методи оцінки інвестиційних ризиків реальних проектів.
6. Процедура експертного аналізу ризику.
7. Статистичні методи оцінки ризику.

Практичне заняття 14

1. Метод чутливості реагування, особливості його застосування в проектному аналізі для оцінки ризику.
2. Метод сценаріїв та особливості його застосування.
3. Метод імітаційного моделювання (метод Монте-Карло).
4. Структура розділу "Оцінку ризику" бізнес-плану інвестиційного проекту.
5. Розробка фінансово-економічних, організаційних та операційних процедур для запобігання ризикам або мінімізації можливих негативних наслідків.
6. Використання програмних продуктів для аналізу ефективності інвестиційних проєктів та аналізу ризику.

Завдання для самостійної роботи

Завдання підвищеної складності для самостійного опрацювання:

1. Практичні аспекти формування оптимального інвестиційного портфеля реальних інвестиційних проектів.
2. Обґрунтування підходів до вибору ставки дисконтування в процесі оцінки проектного ризику.

Виконання комплексного розрахункового завдання з використанням ПК:

1. Оцінка ризику проекту за методом чутливості реагування.
2. Визначення по факторній еластичності проекту.

3. Побудова матриці співвідношення важливості змінних та можливості їх прогнозування.

4. Аналіз ризику проекту на основі застосування сценарного методу.

Література [13-15, 17, 19, 21, 23, 24, 26, 29, 34, 37, 38, 45, 49]

ТЕМА 10.

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТНИМИ РИЗИКАМИ

ЛЕКЦІЯ 15. Фінансові інструменти управління проектними ризиками

Основні принципи управління проектними ризиками. Методи зниження ризиків.

Основні інструменти управління проектними ризиками кредиторів та інвесторів. інструменти скасування; запобігання та контролю проектних ризиків; інструменти страхування ризиків; інструменти поглинання проектних ризиків.

ЛЕКЦІЯ 16. Фінансові інструменти управління проектними ризиками (продовження)

Основні інструменти, орієнтовані на захист інтересів кредиторів; інструменти, що використовуються для захисту інтересів замовників; інструменти захисту інтересів виконавців.

Особливості розподілу ризику між учасниками проекту.

Практичне заняття 15

1. Основні принципи управління проектними ризиками.
2. Методи зниження ризиків.
3. Основні інструменти управління проектними ризиками кредиторів та інвесторів: інструменти скасування проектних ризиків; інструменти запобігання та контролю проектних ризиків; інструменти страхування ризиків; інструменти поглинання проектних ризиків.

Практичне заняття 16

1. Основні інструменти, орієнтовані на захист інтересів кредиторів.
2. Інструменти захисту інтересів замовників.
3. Інструменти захисту інтересів виконавців (підрядників, постачальників, консультантів).
4. Управління ризиками кредиторів проекту.
5. Особливості врахування інфляційного ризику.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самостійного опрацювання:

1. Фінансові інструменти хеджування проектних ризиків.
2. Використання банківських гарантій в управлінні проектними ризиками
3. Страхування проектних ризиків.
4. Нові фінансові інструменти в управлінні проектними ризиками.

Література [13-15, 17, 19, 22, 25, 26, 28, 30, 31, 35, 36, 39, 40, 42, 46, 48]

ТЕМА 11.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЕКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ

ЛЕКЦІЯ 17. Основні форми організації проектного фінансування

Основні завдання щодо управління проектами. Схеми взаємодії суб'єктів в процесі реалізації проекту. Рівні організаційні структури управління проектами, їх функції та підпорядкованість. Основні форми організації управління проектом: лінійна, функціональна, матрична. Матриця розподілу відповідальності. Основні принципи побудови ефективної системи контролю за реалізацією проекту.

Особливості правового регулювання договірних відносин в проектному фінансуванні. Структура типового договору. Порядок укладання договорів.

Основні організаційні форми підрядного способу виконання робіт. Основні види договорів підряду, які укладаються в процесі реалізації проектів: генеральний, річний субпідрядний та прямий.

Практичне заняття 17

1. Основні принципи побудови ефективної системи контролю за реалізацією проекту.

2. Основні форми організації управління проектом: лінійна, функціональна, матрична.

3. Основні організаційні форми підрядного способу виконання робіт.

4. Порядок прийомки виконаних робіт та готових об'єктів та його основні стадії (етапи).

Завдання для самостійної роботи

1. Опанування нормативно-правової бази за спрямованістю питань теми 11.

2. Підготовка до модульної роботи

Література [13-15, 17, 19, 36, 44, 46, 48, 54]

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СПІЛЬНОГО ОБГОВОРЕННЯ

1. Проектне фінансування як ефективний метод мобілізації інвестицій для реального сектору економіки.
2. Перспективи розвитку проектного фінансування в Україні.
3. Вплив макросередовища на ефективність проектних рішень.
4. Проектне фінансування та довгострокове кредитування: порівняльний аналіз переваг та недоліків застосування.
5. Порівняльний аналіз проектів з різними термінами функціонування.
6. Порівняльний аналіз інвестиційних проектів, що підлягають та не підлягають подрібненню.
7. Аналіз інвестиційних проектів в умовах інфляції.
8. Особливості порівняльного аналізу моновалютних та багатовалютних проектів.
9. Особливості порівняльного аналізу проектів в умовах невизначеності.
10. Особливості державної експертизи інвестиційних проектів України.
11. Реалізація проектів у ВЄЗ.
12. Оцінка бюджетної ефективності проекту.
13. Проблеми вартісної оцінки соціально-екологічних наслідків проектних рішень.
14. Особливості розробки та реалізації концесійних проектів.
15. Напрямки удосконалення механізму державного фінансування інвестиційних проектів.
16. Досвід участі банківських установ у проектному фінансуванні та можливості його застосування в Україні.
17. Особливості участі українських фінансових установ у реалізації інвестиційних проектів і програм.
18. Роль керуючого банку в організації проектного фінансування.
19. Механізм участі банків у консорціумній угоді.
20. Роль міжнародних фінансових установ у фінансовому забезпеченні реалізації інвестиційних проектів.
21. Нові фінансові інструменти в управлінні проектними ризиками.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Засновником теорії проектного фінансування вважають:

- а) В.Гутча;
- б) М. Портера;
- в) Д. Лінтнера;
- г) М. Міллера;

2. Організація та здійснення фінансування інвестиційного проекту з використанням різноманітних фінансових інструментів за умов, що джерелами погашення заборгованості є генеровані проектом грошові потоки, а забезпеченням боргу виступають активи учасників фінансування, визначається як:

- а) інвестиційне кредитування;
- б) проектне фінансування;
- в) консорціумне кредитування;
- г) довгострокове фінансування.

3. Проект, що характеризується особливою масштабністю, складністю, орієнтацією на досягнення генеральних цілей або реалізацію певного напрямку розвитку, визначається як:

- а) інвестиційний проект;
- б) інноваційний проект;
- в) інвестиційна програма;
- г) державна інвестиційна програма.

4. Методологія проектного аналізу базується на застосуванні таких основних принципів:

- а) обумовленості, урахування фактору часу, альтернативності, маржинальності;
- б) обумовленості, безперервності, пропорційності, урахування фактору часу;

в) урахування фактору часу, невизначеності, пропорційності, альтернативності;

г) невизначеності, ритмічності, системності, урахування фактору часу, альтернативності.

5. Ключовими ознаками проекту є такі:

а) цільова спрямованість, системність, тривалість, кількісна вимірюваність, бюджетне обмеження;

б) цільова спрямованість, безперервності, пропорційності, кількісна вимірюваність;

в) бюджетне обмеження, тривалість, пропорційність, альтернативність;

г) невизначеність, ритмічність, рентабельність, системності, урахування фактору часу.

6. Інвестори – це суб'єкти інвестиційної діяльності, які:

а) приймають рішення про вкладання власних коштів в об'єкти інвестування;

б) приймають рішення про вкладання власних, позичкових і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування;

в) забезпечують реалізацію інвестицій, виступаючи в ролі кредиторів;

г) приймають рішення про вкладання коштів на підставі доручення кредитора.

7. Сукупність будівель та споруд (об'єктів), будівництво та реконструкція яких здійснюється, як правило, за єдиною проектно-кошторисною документацією зі зведеним кошторисним розрахунком вартості будівництва – це:

а) черга будівництва;

б) будова;

в) пусковий комплекс;

г) об'єкт будівництва.

8. Юридична (фізична) особа, яка видає замовлення на виконання робіт (послуг) на будівництво об'єктів, укладає підрядний

договір (контракт), контролює вартість термінів, якість виконаних робіт та здійснює їх оплату – це:

- а) інвестор;
- б) замовник;
- в) забудовник;
- г) підрядник.

9. Суб'єкт, якому делеговано повноваження з керівництва реалізацією проекту, визначається як:

- а) інвестор;
- б) замовник;
- в) керівник проекту;
- г) підрядник.

10. Сукупність об'єктів основного, підсобного та обслуговуючого призначення, складського господарства, зв'язку, інженерних комунікацій, благоустрою, що забезпечують випуск продукції або надання послуг, передбачених проектом – позначається як:

- а) об'єкт будівництва;
- б) пусковий комплекс;
- в) черга будівництва;
- г) будова.

11. Основними критеріями, за якими визначається спроможність учасників інвестиційної діяльності виконувати спеціальні види робіт у проектуванні та будівництві, є:

- а) стан виробничо-технічної бази або можливість залучення необхідних засобів виробництва для виконання робіт;
- б) склад фахівців, їх кваліфікаційний рівень та рівень якості виконуваних робіт;
- в) загальний обсяг виконаних робіт за певний проміжок часу;
- г) наявність системи контролю якості виконуваних робіт;
- д) зазначене у пп. а), б), г);
- е) зазначене у пп. а), б), в), г).

12. Резервний фонд замовника на покриття додаткових витрат, пов'язаних зі збільшенням базисної кошторисної вартості

будівництва, у зведеному кошторисному розрахунку приймається у розмірі (від базисної кошторисної вартості будівельних робіт):

- а) 5%;
- б) 10%;
- в) 20%;
- г) 30%;
- д) 40%.

13. Інвестиції, що спрямовані на створення і відновлення основних фондів і фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету та бюджетних позичок, визначаються як:

- а) державні капітальні вкладення;
- б) державні централізовані капітальні вкладення;
- в) змішані капітальні вкладення;
- г) централізовані капітальні вкладення.

14. За основними сферами діяльності інвестиційні проекти поділяються на такі:

- а) інвестиційні, реабілітаційні;
- б) технічні, організаційні, економічні, соціальні, змішані;
- в) технологічні, інноваційні, освітні, проекти дослідження і розвитку, комбіновані;
- г) бюджетні, комерційні, за участю іноземного інвестора, зі змішаним фінансуванням.

15. За масштабом інвестиційні проекти поділяються на такі:

- а) дрібні, серійні, великі та дуже великі;
- б) технопроекти, економічні, регіональні, народногосподарські;
- в) технологічні, інноваційні, проекти дослідження і розвитку, комбіновані;
- г) малі, великі та мегапроекти.

16. За характером предметної галузі (спрямованості) інвестиційні проекти поділяються на такі:

- а) інвестиційні, реабілітаційні;
- б) технічні, організаційні, економічні, соціальні, змішані;

в) технологічні, інноваційні, освітні, проекти дослідження і розвитку, комбіновані;

г) бюджетні, комерційні, за участю іноземного інвестора, зі змішаним фінансуванням.

17. За характером інвестиційні проекти поділяються на такі:

а) інвестиційні, реабілітаційні;

б) технічні, організаційні, економічні, соціальні, змішані;

в) технологічні, інноваційні, освітні, проекти дослідження і розвитку, комбіновані;

г) бюджетні, комерційні, за участю іноземного інвестора, зі змішаним фінансуванням.

18. За джерелами фінансування інвестиційні проекти поділяються на такі:

а) інвестиційні, реабілітаційні;

б) бюджетні, комерційні, соціальні, змішані;

в) технологічні, інноваційні, проекти дослідження і розвитку, комбіновані;

г) бюджетні, комерційні, за участю іноземного інвестора, зі змішаним фінансуванням.

19. За ступенем зв'язаності інвестиційні проекти поділяються на такі:

а) інвестиційні, реабілітаційні;

б) технічні, організаційні, економічні, соціальні, змішані;

в) альтернативні; незалежні; взаємозалежні;

г) бюджетні, комерційні, за участю іноземного інвестора, зі змішаним фінансуванням.

20. У чому полягає специфічна відмінність інвестиційних проектів від всіх інших?

а) має обмежений строк реалізації;

б) поряд з іншими заходами, передбачає здійснення інвестицій;

в) передбачає досягнення певного прибутку;

г) орієнтований на реалізацію в умовах обмеженого обсягу ресурсів.

21. Поняття "проект" визначають як:

а) закінчений комплекс взаємозалежних заходів, спрямованих на досягнення конкретних цілей, що забезпечують одержання відповідного соціально-економічного ефекту протягом певного періоду часу при фіксованому обсязі ресурсів;

б) дії окремого підприємства з розробки та впровадження окремого виду продукції з метою підвищення своєї конкурентоспроможності та досягнення певного прибутку;

в) комплекс заходів, спрямованих на реалізацію соціально-економічних програм, які мають вирішальне значення для розвитку даного регіону;

г) комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на досягнення конкретних результатів при встановленому матеріальному забезпеченні з чітко визначеними цілями протягом заданого періоду.

22. До експлуатаційної фази проекту не належить стадія:

а) заміни та оновлення;

б) виробничого маркетингу;

в) виробничої експлуатації;

г) розширення та інновацій.

23. Який з зазначених нижче напрямків діяльності не належить до інвестиційної фази проекту?:

а) підготовка контрактної документації;

б) формування товарозбутової мережі;

в) будівельно-монтажні роботи;

г) вихід на проектну потужність.

24. Який з зазначених нижче напрямків діяльності не належить до експлуатаційної фази проекту?:

а) введення в експлуатацію;

б) вихід на проектну потужність;

в) зміст і відновлення виробничих потужностей;

г) формування товарозбутової мережі.

25. Який з зазначених нижче напрямків діяльності не належить до передінвестиційної фази проекту?:

- а) аналіз альтернативних варіантів;
- б) попереднє техніко-економічне обґрунтування;
- в) розміщення замовлень на постачання устаткування;
- г) дослідження інвестиційних можливостей (преідентифікація).

26. Явні вигоди інвестиційного проекту – це:

- а) матеріальні вигоди, що зумовлені зменшенням витрат або отриманням додаткових доходів;
- б) побічні вигоди, які супроводжують проект;
- в) втрачені вигоди від використання обмежених ресурсів;
- г) різниця позитивних і негативних результатів проекту.

27. Неявні вигоди інвестиційного проекту – це:

- а) матеріальні вигоди, що зумовлені зменшенням витрат або отриманням додаткових доходів;
- б) неодержані доходи від реалізації найкращого альтернативного використання активу;
- в) втрачені вигоди від використання обмежених ресурсів;
- г) побічні вигоди, які супроводжують проект, мають непрямий характер і не можуть бути визначені безпосередньо.

28. Безповоротні витрати в проектному фінансуванні – це:

- а) уже понесені витрати, які неможливо відшкодувати прийняттям чи неприйняттям даного проекту;
- б) вартісна оцінка ресурсів при альтернативному їх використанні;
- в) втрачені вигоди від використання обмежених ресурсів;
- г) різниця позитивних і негативних результатів проекту за умов переваги останніх.

29. Альтернативна вартість в проектному фінансуванні – це:

- а) вартість найкращого варіанту використання обмеженого ресурсу;
- б) побічні вигоди, які супроводжують проект;
- в) різниця позитивних і негативних результатів проекту;

г) вартість альтернативного варіанту використання обмеженого ресурсу.

30. Теперішня вартість в проектному фінансуванні відображає:

а) суму грошових коштів, необхідних для реалізації проекту за умов дотримання всіх параметрів його виконання;

б) суму грошових доходів, яка може бути отримана власником проекту за умов його реалізації;

в) суму майбутніх грошових надходжень від реалізації проекту, що приведені до теперішнього часу з використанням певної відсоткової ставки;

г) сума грошових надходжень від реалізації проекту з урахуванням явних та неявних вигід.

31. Майбутня вартість у проектному фінансуванні – це:

а) сума грошових доходів, яка може бути отримана власником проекту за умов його реалізації;

б) вартісна оцінка суми інвестованих коштів через певний проміжок часу при застосуванні певної відсоткової ставки;

в) вартісна оцінка грошового потоку від реалізації проекту, визначена з застосуванням процедури компаундування;

г) сума грошових доходів від реалізації проекту, визначена на основі застосування процедури компаундування.

32. Загальна сума грошових коштів, необхідних для будівництва згідно з проектними матеріалами, визначається як:

а) інвестиційна вартість проекту;

б) кошторисна вартість будівництва;

в) локальний проектний кошторис;

г) об'єктний проектний кошторис.

33. Процес визначення теперішньої вартості потоку готівки шляхом коригування майбутніх грошових надходжень на основі застосування певної ставки відсотку визначається як:

а) компаундування;

б) дисконтування;

в) коригування;

г) приведення.

34. Грошовий потік у проектному фінансуванні визначають як:

- а) фінансові результати від реалізації проекту протягом певного проміжка часу;
- б) чисті готівкові кошти від реалізації проекту, отримані протягом певного проміжка часу;
- в) сукупні готівкові виплати та надходження фірми протягом періоду реалізації проекту;
- г) рух фінансових активів фірми, який відображено у її балансі за визначений період.

35. Додатковий грошовий потік у проектному фінансуванні – це:

- а) додаткові збільшення грошових потоків фірми, що є прямим результатом реалізації проекту;
- б) усі зміни у майбутніх грошових потоках, що є прямим результатом впровадження проекту;
- в) приріст грошових потоків фірми за певний проміжок часу від реалізації проекту;
- г) додатковий грошовий потік фірми за певний проміжок часу від реалізації найкращого з альтернативних варіантів реалізації проекту.

36. Розрахунок майбутнього грошового потоку за проектом здійснюється на підставі визначення:

- а) прибутку, отриманого у разі реалізації проекту;
- б) доходу, отриманого у разі реалізації проекту;
- в) різниці між грошовими потоками "з проектом" і "без проекту";
- г) грошового потоку, отриманого у разі реалізації проекту.

37. Порівняння ставок прибутку по інвестиціях з різними періодами виплат проводять з застосуванням відсоткової ставки:

- а) періодичної;
- б) еквівалентної;
- в) номінальної;
- г) котирувальної.

38. Як називається відсоткова ставка, за якою майбутня вартість грошового потоку проекту має бути приведена до теперішньої вартості інвестованих коштів:

- а) внутрішньою нормою дохідності;
- б) дисконтною ставкою проекту;
- в) середньою депозитною ставкою;
- г) нормою дохідності інвестицій.

39. Фінансовий профіль проекту – це:

- а) різниця між дисконтованими сумами грошових надходжень і витрат, які виникають при реалізації проекту;
- б) графічне зображення додаткових чистих грошових потоків, які отримує фірма після реалізації проекту;
- в) графічне зображення чистих дисконтованих грошових потоків за роками проекту;
- г) контур чистої теперішньої вартості за роками реалізації проекту.

40. Застосування основних критеріїв ефективності інвестиційних проектів не передбачає дотримання наступних умов:

- а) наявність грошового потоку, елементи якого являють собою або надходження, або видатки коштів;
- б) додатне значення чистого річного прибутку, що формується в процесі реалізації проекту;
- в) визначення рівнів за тривалістю етапів реалізації проекту;
- г) формування нормального грошового потоку за умов, коли період інвестування передре надходженню коштів від реалізації проекту;
- д) вибір коефіцієнту дисконтування з урахуванням рівня сукупного ризику і вартості капіталу.

41. Показник чистої теперішньої вартості (NPV) відображає:

- а) відношення суми дисконтованих вигід до суми дисконтованих витрат за проектом;
- б) різницю між дисконтованими сумами грошових надходжень і витрат, які виникають при реалізації проекту;

в) норму дисконту, за якою проект вважається інвестиційно привабливим;

г) зростання вартості фірми в розрахунку на кожен вартісну одиницю інвестицій.

42. Внутрішня норма дохідності (IRR) – це:

а) зростання вартості фірми в розрахунку на кожен вартісну одиницю інвестицій;

б) ставка дисконту, за якою можливе досягнення найбільшого значення чистої теперішньої вартості;

в) відсоткова ставка, за якою теперішня вартість сукупних надходжень від реалізації інвестиційного проекту дорівнює теперішній вартості сукупних витрат на його здійснення;

г) відсоткова ставка, яка забезпечує перевищення прибутковості проекту порівняно з середньозваженою вартістю залучення фінансових ресурсів для його реалізації.

43. Проект вважається інвестиційно прийнятним, якщо внутрішня норма дохідності (IRR) перевищує:

а) мінімальний рівень вартості капіталу, встановлений для даного проекту;

б) верхню межу рівня банківської ставки за кредит;

в) середній рівень прибутковості за альтернативними варіантами реалізації проекту;

г) середній рівень рентабельності виробництва даного продукту.

44. Період, протягом якого сукупні надходження від проекту покривають сукупні витрати, пов'язані з його реалізацією, характеризується як:

а) строк окупності;

б) дисконтований строк окупності;

в) життєвий цикл проекту;

г) фінансовий профіль проекту.

45. Тривалість періоду, протягом якого теперішня вартість грошових надходжень від реалізації проекту дорівнює теперішній вартості сукупних витрат за проектом, визначається як:

а) строк окупності;

- б) дисконтований строк окупності;
- в) життєвий цикл проекту;
- г) внутрішня норма прибутковості.

46. Строк окупності проекту під впливом зростання відсоткової ставки:

- а) скорочується;
- б) збільшується;
- в) залишається без змін;
- г) залежить від впливу інших факторів.

47. На значення якого з критеріїв ефективності не впливає зміна ставки дисконтування?:

- а) строк окупності;
- б) дисконтований строк окупності;
- в) чиста теперішня вартість;
- г) внутрішня норма прибутковості;
- д) індекс дохідності.

48. Інвестиційний проект є інвестиційно привабливим, якщо індекс дохідності інвестицій:

- а) дорівнює 0;
- б) більше 0, але менше 1;
- в) дорівнює 1;
- г) більше 1.

49. Коефіцієнт обслуговування боргу має певний запас міцності і свідчить про можливість виконання позичальником своїх зобов'язань перед кредитором проекту, якщо його значення в кожному році дорівнює:

- а) 1;
- б) >0 ;
- в) 1,3 – 1,5 і більше;
- г) 2 і більше.

50. Запас фінансової міцності проекту характеризує:

а) обсяг продажу, за якого можна досягти запланованого рівня рентабельності;

- б) величину можливого зменшення доходу за умов збереження безбитковості проекту;
- в) величину, на яку фактичний проектний обсяг перевищує критичний (безбитковий) обсяг реалізації продукції;
- г) граничну величину можливого зниження обсягу продажу без ризику зазнати збитків.

51. Проектний ризик характеризується як:

- а) невпевненість кредитора у спроможності боржника виконати свої зобов'язання за умовами кредитної угоди в процесі реалізації проекту;
- б) сукупність ризиків, які передбачають загрозу економічній ефективності проекту, що виражається у негативному впливі факторів на потоки грошових коштів;
- в) ризик, який зумовлений тим, що середня вартість залучення коштів може протягом життєвого циклу проекту перевищити середню ринкову вартість капіталу;
- г) відхилення від очікуваних грошових надходжень за проектом.

52. Який з зазначених нижче ризиків не належить до категорії ризиків періоду проектування та будівництва:

- а) невиконання строків введення в дію виробничих потужностей;
- б) невідповідність проектній специфікації;
- в) невідповідність проектного кошторису визначеній сумі інвестицій;
- г) зміна якісних ознак продукції.

53. Який з зазначених нижче ризиків не належить до категорії ризиків експлуатаційного періоду:

- а) невиконання строків введення в дію виробничих потужностей;
- б) підвищення поточних витрат;
- в) зміна умов транспортування сировини, комплектуючих та готової продукції;
- г) зміна якісних ознак продукції.

54. Умови, стосовно яких виконується оцінка рівня можливої реалізації та ефективності проекту, визначаються як:

- а) варіант реалізації проекту;
- б) сценарій проекту;
- в) альтернативний проектний варіант;
- г) обмеження за проектом.

55. Ефективність проекту при певних змінах умов його реалізації, тобто при реалізації альтернативних сценаріїв, визначається як:

- а) стійкість проекту;
- б) чутливість реагування;
- в) рентабельність проекту;
- г) фінансова міцність проекту.

56. Аналіз сценаріїв проекту – це:

а) аналіз впливу різних факторів проекту на ключові показники ефективності;

б) метод оцінки ризику, за якого використовується послідовність збирання даних для побудови дерева рішень інвестиційного проекту;

в) метод оцінки ризику, який дозволяє оцінити вплив на проект можливої одночасної зміни декількох змінних через вірогідність кожного сценарію;

г) процедура, за допомогою якої математична модель визначення будь-якого фінансового показника піддається ряду імітаційних процедур на комп'ютері.

57. Метод імітаційного моделювання (метод Монте-Карло) це:

а) аналіз впливу різних факторів проекту на ключові показники ефективності;

б) метод оцінки ризику, за якого використовується послідовність збирання даних для побудови дерева рішень інвестиційного проекту;

в) метод оцінки ризику, який дозволяє оцінити вплив на проект можливої одночасної зміни декількох змінних через вірогідність кожного сценарію;

г) процедура, за допомогою якої математична модель визначення будь-якого фінансового показника піддається ряду імітаційних процедур на комп'ютері.

58. Аналіз чутливості реагування – це:

а) аналіз впливу різних факторів на ключові показники ефективності проекту;

б) метод оцінки ризику, за якого використовується послідовність збирання даних для побудови дерева рішень інвестиційного проекту;

в) метод оцінки ризику, який дозволяє оцінити вплив на проєкт можливої одночасної зміни декількох змінних через вірогідність кожного сценарію;

г) процедура, за допомогою якої математична модель визначення будь-якого фінансового показника піддається ряду імітаційних процедур на комп'ютері.

59. Визначення впливу основних статей витрат та зміни обсягів продажу на потік грошових коштів проекту позначається як:

а) аналіз сценаріїв;

б) аналіз чутливості реагування;

в) метод імітаційного моделювання (метод Монте-Карло);

г) β – аналіз.

60. Аналіз ризиків проекту на основі застосування методу імітаційного моделювання (Монте-Карло) дозволяє:

а) визначити варіанти розвитку проектних подій;

б) виявити вплив різних видів ризиків на проєкт;

в) визначити розподіл чистої теперішньої вартості проекту та встановити ймовірність її попадання у кожний інтервал цього розподілу;

г) відстежити комбінований вплив різних показників проекту на значення NPV.

61. Критичним значенням змінної у проектному фінансуванні є таке її значення, за якого:

а) величина чистої теперішньої вартості дорівнює нулю;

- б) величина внутрішньої норми прибутковості дорівнює нулю;
- в) індекс прибутковості проекту є нижчим від запланованого рівня;
- г) величина внутрішньої норми прибутковості дорівнює граничній вартості капіталу.

62. Проект, який виявляється ефективним при всіх сценаріях, а можливі несприятливі наслідки можуть бути усунені передбаченими в проекті організаційно-економічними заходами, визначається як:

- а) абсолютно стійкий;
- б) достатньо стійким;
- в) помірно стійкий;
- г) відносно стійкий.

63. Проект, який виявляється неефективним тільки при тих сценаріях, які мають достатньо малу вірогідність можливого настання, визначається як:

- а) абсолютно стійкий;
- б) достатньо стійкий;
- в) помірно стійкий;
- г) відносно стійкий.

64. Проект, який виявляється неефективним або призводить до несприятливих наслідків при сценаріях, що мають значну вірогідність можливого настання, визначається як:

- а) відносно стійкий;
- б) умовно стійкий;
- в) помірно стійкий;
- г) нестійкий.

65. Якщо чистий дисконтований дохід проекту має додатне значення при нормі дисконту, збільшеній на величину премії за ризик, то проект рекомендується розглядати як:

- а) стійкий в цілому;
- б) відносно стійкий;
- в) достатньо стійкий;
- г) помірно стійкий.

66. Проект може вважатися стійким, якщо його внутрішня норма прибутковості перевищує ставку дисконту, збільшену на величину премії за ризик на:

- а) 5 – 10%;
- б) 10 – 15%;
- в) 15 – 20%;
- г) 20 – 25%.

67. Метод управління проектними ризиками, що передбачає відмову учасника від певного виду діяльності або таку суттєву трансформацію діяльності, після якої даний ризик елімінується, визначається як:

- а) спрощення ризику;
- б) попередження ризику;
- в) страхування ризику;
- г) поглинання ризику.

68. Метод управління проектними ризиками, що передбачає максимальний вплив на чинники ризику з метою зниження ймовірності прояву несприятливої події, визначається як:

- а) спрощення ризику;
- б) попередження ризику;
- в) страхування ризику;
- г) поглинання ризику.

69. Метод управління проектними ризиками, який передбачає можливість зниження втрат, які виникають у процесі реалізації проекту, за рахунок фінансової компенсації зі страхових фондів визначається як:

- а) спрощення ризику;
- б) попередження ризику;
- в) страхування ризику;
- г) поглинання ризику.

70. Метод управління проектними ризиками, який передбачає використання такого способу ведення діяльності, за якого

втрати, які виникають у процесі реалізації проекту, переносять-ся повністю на інших учасників проекту, визначається як:

- а) спрощення ризику;
- б) попередження ризику;
- в) страхування ризику;
- г) поглинання ризику.

71. За формою участі банків у проектному фінансуванні виділяють такі види проектного фінансування:

- а) балансове та позабалансове;
- б) спільне та послідовне;
- в) паралельне та синдиковане;
- г) з регресом та без регресу на позичальника.

72. За ступенем ризику кредитора виділяють такі види проектного фінансування:

- а) балансове та позабалансове;
- б) спільне та послідовне;
- в) паралельне та синдиковане;
- г) з регресом та без регресу на позичальника.

73. Вид спільного проектного фінансування, за якого кредитування проекту здійснюється незалежними кредиторами у межах установленої для них квоти, визначається як:

- а) позабалансове;
- б) паралельне;
- в) синдиковане;
- г) змішане.

74. Механізм участі банків у проектному фінансуванні, який передбачає здійснення кредитування кожним банком в межах його частки, є характерним для:

- а) прямого консорціумного кредитування;
- б) опосередкованого консорціумного кредитування;
- в) паралельного кредитування;
- г) послідовного фінансування.

75. Механізм участі банків у проектному фінансуванні, який передбачає акумулювання кредитних ресурсів у головному банку і надання позичальнику коштів через банк-агент у разі виникнення потреби, є характерним для:

- а) прямого консорціумного кредитування;
- б) опосередкованого консорціумного кредитування;
- в) паралельного кредитування;
- г) послідовного фінансування.

76. Чи можуть брати участь у консорціумній угоді кілька позичальників, які забезпечують реалізацію проекту?:

- а) так;
- б) ні;
- в) так, при прямому консорціумному кредитуванні;
- г) так, при опосередкованому консорціумному кредитуванні.

77. Функції керуючого банку (організатора) при консорціумному кредитуванні може виконувати:

- а) банк, який є одним з найбільших кредиторів;
- б) банк, що обслуговує клієнта;
- в) будь-який учасник консорціуму;
- г) великі банки з надійною репутацією;
- д) вірними є відповіді: а), б).
- е) вірними є відповіді: а), б), г).

78. Механізм участі банків у консорціумній угоді, який передбачає кредитування за рахунок депозитів, наданих банку-кредитору учасниками консорціумної угоди "під умову", характеризується як:

- а) участь у фондуванні;
- б) участь в ризику при наданні;
- в) участь в ризику шляхом відшкодування;
- г) раціонування кредиту.

79. Встановлення гнучких лімітів кредитування щодо суми, строків, видів відсоткових ставок та інших умов надання позик визначається як:

- а) диверсифікація позичальників;
- б) раціонування кредиту;

- в) диверсифікація кредитного портфеля;
- г) диверсифікація забезпечення повернення кредиту.

80. Вартість кредитних ресурсів є найбільш дорогою у схемах фінансування:

- а) без регресу на позичальника;
- б) з повним регресом на позичальника;
- в) з частковим регресом на позичальника;
- г) із заставним рахунком.

81. У разі застосування якого типу проектного фінансування за ступенем ризику кредитора вартість залучення коштів буде нижчою:

- а) без регресу на позичальника;
- б) з повним регресом на позичальника;
- в) з частковим регресом на позичальника;
- г) із заставним рахунком.

82. Тип фінансування без регресу на позичальника доцільно використовувати для проектів:

- а) що мають високу рентабельність і забезпечують виробництво конкурентоспроможної продукції;
- б) малоприбуткових проектів;
- в) проектів, які передбачають можливість погасити кредити за рахунок інших доходів позичальника;
- г) що фінансуються спеціалізованими агенціями з надання експортних кредитів;
- д) які мають державне значення.

83. Тип фінансування з повним регресом на позичальника доцільно використовувати для проектів:

- а) що мають високу рентабельність;
- б) забезпечують виробництво конкурентоспроможної продукції;
- в) пов'язаних з видобутком та переробкою корисних копалин;
- г) які є чутливими навіть до незначного збільшення витрат.

84. Фінансування проектів, які є чутливими навіть до незначного збільшення витрат доцільно здійснювати на основі застосування схеми кредитування:

- а) без регресу на позичальника;
- б) з повним регресом на позичальника;
- в) з частковим регресом на позичальника;
- г) із заставним рахунком.

85. Кредитор не бере на себе жодних ризиків за умови фінансування проекту:

- а) без регресу на позичальника;
- б) з повним регресом на позичальника;
- в) з частковим регресом на позичальника;
- г) із заставним рахунком.

86. До інструментів фінансування непередбачених інвестиційних витрат у процесі реалізації проекту не відносяться:

- а) банківська гарантія покриття непередбачених витрат;
- б) резервні кредити;
- в) банківські рахунки з особливим режимом;
- г) резервні фонди;

87. До інструментів забезпечення зобов'язань учасників проекту перед іншими учасниками належать:

- а) банківська гарантія покриття непередбачених витрат;
- б) зобов'язання засновників проекту за додатковими внесками у капітал
проектної компанії;
- в) рахунки "ескроу" (escrow accounts);
- г) банківські рахунки з особливим режимом.

88. До непрямих гарантій у проектному фінансуванні відносяться:

- а) довгострокові контракти на поставку виробничих ресурсів для забезпечення об'єкта інвестиційної діяльності;
- б) резервні фонди;
- в) тендерна гарантія;
- г) депонування коштів підрядником.

89. До категорій гарантій на користь замовника проекту не відноситься:

- а) гарантія повернення авансу;
- б) тендерна гарантія;
- в) гарантія завершення робіт за проектом;
- г) гарантія належного виконання контракту;
- д) митна гарантія.

90. До категорії гарантій на користь кредитора проекту не відноситься:

- а) гарантія покриття непередбачених витрат на інвестиційній фазі;
- б) тендерна гарантія;
- в) гарантія завершення робіт за проектом до пуску об'єкта в експлуатацію;
- г) гарантія покриття додаткових витрат на виробничій фазі.

91. Учасник проекту, що забезпечує надання гарантії завершення робіт за проектом, – це:

- а) банк, що кредитує проект;
- б) замовник проекту;
- в) виконавець;
- г) підрядник;
- д) засновник проектної компанії.

92. Учасник проекту, що забезпечує надання гарантії пропозиції, або тендерної гарантії, – це:

- а) банк, що кредитує проект;
- б) замовник проекту;
- в) виконавець;
- г) підрядник;
- д) засновник проектної компанії.

93. Учасник проекту, що забезпечує надання гарантії обслуговування, – це:

- а) банк, що кредитує проект;
- б) замовник проекту;
- в) виконавець;

- г) підрядник;
- д) засновник проектної компанії.

94. Учасник проекту, що забезпечує надання гарантії виконання робіт за проектом, – це:

- а) банк, що кредитує проект;
- б) замовник проекту;
- в) виконавець;
- г) підрядник;
- д) засновник проектної компанії.

95. Бенефіціаром гарантії пропозиції, або тендерної гарантії є:

- а) банк, що кредитує проект;
- б) замовник проекту;
- в) виконавець;
- г) підрядник;
- д) засновник проектної компанії.

96. Бенефіціаром гарантії завершення робіт за проектом є:

- а) банк, що кредитує проект;
- б) замовник проекту;
- в) виконавець;
- г) підрядник;
- д) засновник проектної компанії.

97. Бенефіціаром гарантії виконання проекту є:

- а) банк, що кредитує проект;
- б) замовник проекту;
- в) виконавець;
- г) підрядник;
- д) засновник проектної компанії.

98. Бенефіціаром гарантії обслуговування проекту є:

- а) банк, що кредитує проект;
- б) замовник проекту;
- в) виконавець;
- г) підрядник;
- д) засновник проектної компанії.

99. Видом гарантії у проектному фінансуванні, яка передбачає повернення не всієї заборгованості, а лише її частки, є:

- а) обмежена;
- б) незабезпечена;
- в) без застави;
- г) умовна.

100. До виду обмежених гарантій у проектному фінансуванні не відноситься:

- а) гарантія завершення робіт за проектом;
- б) гарантія покриття непередбачених витрат;
- в) гарантія покриття додаткових витрат;
- г) гарантія належного виконання контракту.

101. Який з зазначених нижче інструментів управління проектними ризиками не відноситься до категорії непрямих гарантій:

- а) контракти на реалізацію продукції, що вже випускається у рамках діючого виробництва;
- б) додаткові контракти на реалізацію проектного продукту;
- в) довгострокові контракти на поставку виробничих ресурсів (сировина, енергоносії, напівфабрикати);
- г) активи підрядника (будівельна техніка та інше майно).

102. Який з зазначених нижче інструментів управління проектними ризиками відноситься до категорії непрямих гарантій:

- а) резервний фонд окремого учасника проекту;
- б) депонування коштів підрядником для покриття ризиків замовника, пов'язаних з можливою несплатою імпортного мита за ввезення будівельної техніки;
- в) довгострокові контракти на поставку виробничих ресурсів (сировина, енергоносії, напівфабрикати);
- г) активи підрядника (будівельна техніка та інше майно).

103. Який з зазначених нижче інструментів управління проектними ризиками відноситься до категорії банківських рахунків з особливим режимом:

- а) резервний фонд окремого учасника проекту;

- б) рахунки "ескроу" (escrow accounts);
- в) загальний резервний фонд, сформований усіма учасниками проекту;
- г) резервні кредити для покриття можливих додаткових витрат за проектом.

104. Який з зазначених нижче інструментів управління проектними ризиками відноситься до категорії депозитів на спеціальних рахунках:

- а) резервний фонд окремого учасника проекту;
- б) рахунки "ескроу" (escrow accounts);
- в) депонування коштів підрядником для покриття ризиків замовника, пов'язаних з можливою несплатою імпортного мита за ввезення будівельної техніки;
- г) загальний резервний фонд, сформований усіма учасниками проекту.

105. Утримання частини платежів за контрактом як інструмент захисту інтересів замовника здійснюється протягом:

- а) строку реалізації проекту;
- б) періоду, що відповідає нормативному строку експлуатації обладнання;
- в) терміну, що відповідає даті закінчення гарантійного періоду;
- г) обумовленого терміну поставки обладнання.

106. Який інструмент управління проектними ризиками застосовують як альтернатива банківській гарантії для забезпечення належного виконання контракту:

- а) порука ;
- б) резервний фонд окремого учасника проекту;
- в) резервний кредит;
- г) зобов'язання засновників проекту за додатковими внесками у капітал проектної компанії.

107. Мобілізаційний аванс в системі платежів за контрактом, як правило, дорівнює від суми контракту:

- а) 0 – 5%;
- б) 5 – 10%;

- в) 10 – 15%;
- г) 15 – 20%.

108. Сума резервного кредиту для покриття можливих додаткових втрат за проектом знаходиться відносно суми основного кредиту у межах:

- а) 5 – 10%;
- б) 10 – 25%;
- в) 25 – 40%;
- г) 40 – 50%.

109. В системі управління проектними ризиками для захисту інтересів постачальників не використовуються такий фінансовий інструмент як:

- а) форфетування;
- б) резервний акредитив;
- в) резервний кредит;
- г) банківські гарантії.

110. До розряду непрямих гарантій в системі управління проектними ризиками не відноситься такий інструмент як:

- а) безвідзливний документарний акредитив;
- б) утримання частини платежів за контрактом;
- в) додаткові контракти на реалізацію проектного продукту;
- д) довгострокові контракти на поставку виробничих ресурсів (сировина, енергоносії, напівфабрикати).

111. Як альтернативний інструмент фінансування непередбачених інвестиційних витрат в процесі реалізації проекту може використовуватися:

- а) безвідзливний документарний акредитив;
- б) утримання частини платежів за контрактом;
- в) зобов'язання засновників проекту за додатковими внесками у капітал проектної компанії;
- г) банківські рахунки з особливим режимом.

112. Для зниження ризиків переказу проектної виручки за кордон використовується такий фінансовий інструмент як:

- а) безвідзивний документарний акредитив;
- б) рахунки "ескроу" (escrow accounts);
- в) зобов'язання засновників проекту за додатковими внесками у капітал проектної компанії;
- г) форфетування.

113. Фінансування інвестиційних проектів, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями, здійснюється на підставі попереднього конкурсного відбору за умов:

- а) самоокупності;
- б) обов'язкового внутрішнього співфінансування;
- в) відповідності проекту стратегії економічного і соціального розвитку України;
- г) зазначене у пп. 1, 3.
- д) зазначене у пп. 1, 2, 3.

114. До числа міжнародних фінансових організацій, що використовують у своїй практиці методи проектного фінансування і входять до складу Групи Світового Банку, не належать:

- а) Міжнародний банк реконструкції та розвитку;
- б) Міжнародна фінансова корпорація;
- в) Міжнародна асоціація розвитку;
- г) Міжнародний валютний фонд;
- д) Багатостороння агенція з гарантування інвестицій;
- е) Міжнародний центр врегулювання інвестиційних суперечок.

115. Основними функціями діяльності Групи Світового Банку у сфері проектного фінансування є такі:

- а) фінансова, контрольна, методологічна, регулятивна;
- б) організаційна, фінансова, контрольна;
- в) організаційна, контрольна, методологічна, регулятивна;
- г) організаційна, консультативна, фінансова, контрольна, методологічна.

116. Яка з міжнародних інституцій, що була створена у 1956 році та входить до Групи Світового Банку, виконує функції організації-менеджера в процесі організації консорціумного кредитування великих довгострокових об'єктів інфраструктури та приватного сектору?:

- а) Міжнародний банк реконструкції та розвитку;
- б) Міжнародна фінансова корпорація;
- в) Міжнародна асоціація розвитку;
- г) Європейський банк реконструкції та розвитку;
- д) Міжнародний валютний фонд.

117. Діяльність якої з міжнародних інституцій, що входить до Групи Світового Банку, спрямована на забезпечення відповідних умов для врегулювання і арбітражного розгляду спірних питань між урядами та іноземними інвесторами, у т.ч. у сфері проектного фінансування?:

- а) Міжнародного банку реконструкції та розвитку;
- б) Міжнародної фінансової корпорації;
- в) Міжнародної асоціації розвитку;
- г) Багатосторонньої агенції з гарантування інвестицій;
- д) Міжнародного центру врегулювання інвестиційних суперечок.

118. Яка з міжнародних інституцій, що входить до Групи Світового Банку, була створена у 1988 році з метою сприяння інвестуванню акціонерного капіталу та залученню прямих інвестицій до країн, що розвиваються, шляхом усунення перепон некомерційного характеру?:

- а) Міжнародного банку реконструкції та розвитку;
- б) Міжнародної фінансової корпорації;
- в) Міжнародної асоціації розвитку;
- г) Багатостороння агенція з гарантування інвестицій;
- д) Міжнародний центр врегулювання інвестиційних суперечок.

119. Яка з міжнародних інституцій, що була створена у 1988 році та входить до Групи Світового Банку, займається страховим забезпеченням гарантії інвестицій від політичних ризиків?:

- а) Міжнародного банку реконструкції та розвитку;

- б) Міжнародної фінансової корпорації;
- в) Міжнародної асоціації розвитку;
- г) Багатостороння агенція з гарантування інвестицій;
- д) Міжнародний центр врегулювання інвестиційних суперечок.

120. До участі у конкурсному відборі реалізації проектів, що передбачають залучення коштів Державного бюджету України, не допускаються суб'єкти господарської діяльності, які:

- а) визнані банкрутами або стосовно них порушено справу про банкрутство;
- б) перебувають у стадії ліквідації;
- в) подали необ'єктивну інформацію щодо інвестиційного проекту та свого фінансового стану;
- г) вірними є відповіді: а), б), в);
- д) вірними є відповіді: а), б);

121. Бізнес-план проекту, фінансування якого здійснюється з залученням коштів Державного бюджету України, додатково повинен містити інформацію про:

- а) відповідність проекту стратегії соціально-економічного розвитку та пріоритетним напрямам структурної перебудови економіки;
- б) рівень використання місцевих матеріальних та трудових ресурсів;
- в) відповідність проекту стратегії енергозбереження;
- г) обґрунтування необхідності отримання бюджетних коштів;
- д) вірними є відповіді: а), г);
- е) вірними є відповіді: а), б), в), г).

122. Інвестування капітальних вкладень шляхом переведення іноземної валюти в Україну та передачі права володіння іноземними цінними паперами – це:

- а) змішані капітальні вкладення;
- б) капітальні трансферти;
- в) недержавні капітальні вкладення;
- г) прямі іноземні інвестиції.

123. Вартість проведення комплексної державної експертизи інвестиційних програм визначається у розмірі, що не перевищує по відношенню до вартості їх розроблення:

- а) 2%;
- б) 5%;
- в) 10%;
- г) 15%.

124. Ким приймається рішення про консервацію будови, якщо фінансування будівництва здійснюється за рахунок коштів підприємства?:

- а) міністерством, до сфери управління якого входить підприємство;
- б) керівником підприємства;
- в) територіальними громадами;
- г) обласним управлінням архітектури та містобудування.

125. Основний документ, який надається потенційному іноземному інвестору для початку переговорів, оцінки життєздатності проекту та прийняття рішення щодо участі у ньому – це:

- а) бізнес-план;
- б) заявка про співробітництво;
- в) попередній інформаційний меморандум;
- г) попередня інвестиційна угода.

126. Обов'язковій державній експертизі в повному обсязі підлягають інвестиційні програми та проекти будівництва, що здійснюються із залученням коштів:

- а) Державного бюджету України;
- б) місцевих бюджетів;
- в) Державного, місцевих бюджетів, а також коштів державних підприємств, установ, організацій;
- г) Державного бюджету і коштів державних підприємств.

ТИПОВІ ЗАДАЧІ

ЗАДАЧА 1

Клієнт банку – акціонерне товариство має намір здійснити формування фонду модернізації устаткування. Банк запропонував АТ формування фонду протягом 7 років рівними внесками по 50 тис. грн. наприкінці кожного кварталу на умовах нарахування відсотків по півріччях за номінальною відсотковою стакою 26% річних. Розрахуйте суму, що акумулюється у фонді протягом зазначеного періоду. Яка сума залишиться в розпорядженні підприємства після придбання устаткування наприкінці зазначеного періоду? Ціна аналогічного устаткування складає 2 350 тис. грн. при 4% прогнозованому щорічному зростанні цін на нього.

ЗАДАЧА 2

Протягом 6 років для формування інвестиційного фонду щорічно здійснюються внески в розмірі 150 тис. грн., на які нараховуються відсотки кожний квартал за ставкою 22% річних. Визначите номінальну і реальну суму, що акумулюється у фонді за весь період, якщо очікуване щорічне зростання цін становить 6%. Яка реальна сума може бути накопичена за 6 років, якщо внески у 12 тис. грн. будуть здійснюватися щомісяця з щомісячним нарахуванням відсотків за ставкою 22% річних, а щорічні темпи інфляції знизяться до 3%?

ЗАДАЧА 3

Пропонується до продажу об'єкт вартістю 560 тис. грн. Умови контракту, запропоновані продавцем, такі: вартість об'єкта погашається рівними платежами щоквартально наприкінці періоду, термін погашення – 5 років, річна відсоткова ставка – 15%, відсотки нараховуються по півріччях. Фірма-покупець запропонувала свої умови: платежі здійснюються двічі на рік, річна відсоткова ставка – 18%, термін погашення боргу – 7 ро-

ків. Визначите величину рентного платежу, запропонованого продавцем і покупцем.

ЗАДАЧА 4

Підприємство укладає договір з фірмою на виконання проектних робіт вартістю 550 тис. грн. При цьому пропонується варіант сплати рівними щорічними внесками наприкінці року протягом чотирьох років під 25% річних з відстрочкою платежу на два роки. Визначити розмір разового погашувального внеску, за умов, що нарахування відсотків здійснюється наприкінці року, а відсотки за час відстрочки приєднуються до основної суми боргу.

ЗАДАЧА 5

Фірма отримала пропозицію укласти договір передачі нерухомості в оренду на чотири роки. Оплата – щомісячно в розмірі 35 тис. дол. США. Вона планує перераховувати одержувану щомісяця суму на строковий інвестиційний рахунок під 15% річних, виплачуваних двічі на рік. Яку суму можна нагромадити протягом 4 років? Якою буде сума за умов щомісячного нарахування відсотків? Яку реальну суму коштів можна акумулювати, якщо щорічний темп інфляції долара дорівнює 6%?

РОЗРАХУНКОВІ ЗАВДАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ПК

ЗАВДАННЯ 1

I. Проаналізуйте ліквідність проекту та розрахуйте

1) Потік реальних грошей від інвестиційної, операційної і фінансової діяльності.

2) Сальдо реальних грошей.

3) Основні показники ефективності проекту:

чисту теперішню вартість;

внутрішню норму прибутку;

індекс прибутковості;

строк окупності проекту.

На Вашу думку, чи можна вважати доцільним реалізацію цього проекту? Обґрунтуйте Ваші висновки.

II. Визначіть ступінь ризику реалізації проекту за методом сценаріїв. Обґрунтуйте висновки щодо доцільності реалізації проекту у випадку настання наступних сценаріїв:

1) За оптимістичним варіантом обсяги реалізації щорічно збільшуватимуться на 2000 од.;

2) За песимістичним варіантом щорічні обсяги реалізації не збільшуватимуться і зберігатимуться на рівні 30 000 од. продукції. Ціна за одиницю продукції у перший рік визначена на рівні 4,5 грн. зі щорічним збільшенням на 0,2 грн.

Текст завдання.

Продукція фірми "ABC" користується великим попитом. Це дає змогу керівництву фірми розглянути проект збільшення виробництва за рахунок розширення асортименту продукції.

Реалізація такого проекту потребує:

1) Додаткових інвестицій на придбання нової лінії вартістю 100000 грн. та збільшення оборотного апіталу на 20000 грн.

2) Збільшення чисельності персоналу по обслуговуванню нової лінії потребує додаткових витрат на оплату праці в перший рік в розмірі 40 000 грн., а в наступні роки щорічне збільшення витрат на заробітну плату дорівнюватиме 5000 грн.

3) Придбання сировини для виробництва додаткової кількості виробів потребує в перший рік 50000 грн. і збільшуватиметься щорічно на 5 000 грн.

4) Інші додаткові щорічні витрати дорівнюють 2000 грн.

Обсяг реалізації нової продукції становить в перший рік 30 000 виробів, в другий рік – 32 000, в третій рік – 34 000, в четвертий рік – 33 000, в п'ятий -

30 000 виробів. Ціна реалізації продукції визначена на рівні 5 грн. за одиницю зі щорічним збільшенням на 0,5 грн.

Тривалість життєвого циклу проекту визначається терміном експлуатації обладнання і дорівнює 5 рокам. Амортизація нараховується рівними частками щорічно протягом усього строку експлуатації. Через п'ять років ринкова вартість обладнання дорівнюватиме 10% від його початкової вартості. Ліквідаційні витрати визначені в розмірі 5% від ринкової вартості обладнання через п'ять років.

Для придбання обладнання потрібно скористатись довгостроковою позикою, яка дорівнює вартості обладнання, і надається під 25% річних строком на 5 років. Повернення основної суми – щорічно рівними частками, починаючи з другого року.

Всі платежі здійснюються наприкінці відповідного року. Ставка податку на прибуток – 20%.

ЗАВДАННЯ 2

Обґрунтуйте рівень інвестиційної привабливості проектів А і В в умовах невизначеності відомими Вам методами. Очікувані грошові потоки за роками реалізації проєктів наведено в таблиці 1. Якому з проєктів доцільно віддати перевагу за умов 20% вартості капіталу?

**Таблиця 1. Очікувані грошові потоки
за роками реалізації проектів А і В (тис.грн.)**

Роки	Проект А	Проект В
0	-24000	-84000
1	3800	19750
2	1900	13000
3	1000	24500
4	6000	14500
5	6000	8000
6	8500	15750
7	1500	40250

ЗАВДАННЯ 3

Компанія Cotner Clothers Inc. розглядає заміну старого, повністю амортизованого обладнання. Є можливість придбати дві нові моделі. Модель А, яка коштує 420 000 г.о., має нормативний строк експлуатації 3 роки, і очікувані щорічні грошові надходження – 192000 г.о. Модель В, яка коштує 780000 г.о., має 6-річний термін експлуатації, грошові надходження – 216500 г.о. щорічно. Ціни на обладнання очікуються стабільними, тому що інфляційні процеси компенсуються дешевими компонентами (мікропроцесорами), що використовуються у виробництві. Вартість капіталу дорівнює 16%. Яка модель обладнання, на Ваш погляд, є більш інвестиційно привабливою? Протягом якого періоду буде забезпечено окупність даних моделей?

ЗАВДАННЯ 4

Підприємство вирішує проблему тепlopостачання. Існують два варіанти. Перший потребує інвестиційних витрат у сумі 250 тис.грн. та передбачає щорічні експлуатаційні витрати в обсязі 50 тис.грн. Другий варіант обумовлює збільшення попередніх капітальних вкладень на 50 тис.грн. при одночасному зменшенні поточних витрат до 28 тис.грн. Здійснення проекту можливе за рахунок власних коштів та очікується, що віддача на капітал становить не менше 7%. Визначить найпривабливіший варіант розв'язання проблеми тепlopостачання на основі зіставлення еквівалентних річних витрат по кожному варіанту, якщо очікуваний

рівень інфляції становить 10%, строк експлуатації проектів – чотири роки за першим варіантом і п'ять років – за другим.

ЗАВДАННЯ 5

Необхідно прийняти рішення щодо наступних двох взаємно виключних проектів, очікувані грошові потоки (тис.грн.) протягом строку їх реалізації такі:

Рік	CF (Проект 1)	CF (Проект 2)
0	-120000	-120000
1	75000	43500
2	75000	43500
3		43500
4		43500
5		43500
6		43500

Який проект слід реалізувати? Ставка дисконтування для розрахунків визначена на рівні 12%. Обґрунтуйте рішення, скориставшись методом еквівалентного річного анuitету (ЕРА).

ЗАВДАННЯ 6

Проаналізуйте рівень фінансової стійкості інвестиційного проекту, якщо відомо, що ставка дисконтування, що характеризує рівень кумулятивного ризику за проектом, визначена на рівні 20%. Які типи проектів за рівнем фінансової стійкості Вам відомі? Як зміниться оцінка інвестиційної привабливості проекту за умов збільшення ставки дисконтування до 30%?

Роки	CF(тис.грн.)
0	-3750
1	1375
2	1000
3	1750
4	875
5	1250
6	1362
7	3125

ЗАВДАННЯ 7

Розрахуйте внутрішню норму прибутковості інвестиційного проекту відомими Вам методами, якщо відомо, що очікувані грошові потоки за роками реалізації проекту такі (тис.грн.): 1 – 2358; 2 – 5175; 3 – 2382; 4 – 1725; 5 – 5175; 6 – 2550; 7 – 2875. Початкові інвестиції дорівнюють 13225 тис.грн. Який висновок можна зробити стосовно рівня фінансової стійкості проекту, якщо відомо, що ставка кумулятивного ризику за проектом визначена на рівні 12%?

ЗАВДАННЯ 8

Інвестиційна компанія розглядає можливість реалізації двох проектів:

Показники	Проект А	Проект В
Загальний обсяг інвестицій, тис. грн.	890	940
Строк реалізації інвестиційного проекту	2	4
Грошові надходження, всього, у т.ч.	1256	1334
1 рік	725	321
2 рік	5318	305
3 рік	-	410
4 рік	-	298

Дисконтна ставка грошового потоку визначена для проекту А на рівні 12%, а для проекту В – 14% у зв'язку з більш тривалим строком його реалізації. Здійсніть порівняльний аналіз проектів з різними термінами функціонування на основі застосування методу ланцюгового заміщення і визначить більш інвестиційно привабливий проект.

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Проектне фінансування як метод мобілізації інвестицій для реального сектора економіки.
2. Сутність та принципи проектного фінансування.
3. Сутність інвестиційного проекту. Класифікація проектів за основними ознаками.
4. Життєвий цикл проекту. Основні фази проектного циклу та їх характеристика.
5. Зміст передінвестиційної фази проекту.
6. Зміст інвестиційної та експлуатаційної фаз проекту.
7. Паспорт інвестиційного проекту, його призначення та особливості подання попередньої інформації про проект.
8. Бізнес-план реального інвестиційного проекту та основні етапи його розробки.
9. Розробка бізнес-плану інвестиційного проекту з залученням коштів іноземного інвестора.
10. Фінансовий план інвестиційного проекту, його структура, послідовність складання та зміст основних розділів.
11. Прогноз руху готівки та особливості його складання в процесі розробки фінансового плану інвестиційного проекту.
12. План прибутків та збитків як складова фінансового плану інвестиційного проекту, послідовність його складання.
13. Особливості формування грошових потоків в процесі реалізації інвестиційного проекту, їх характеристика.
14. Основні джерела фінансування інвестиційного проекту.
15. Сучасні методи фінансування інвестиційних проектів і програм.
16. Особливості залучення інвестицій для реалізації проектів на основі укладання концесійних угод.

17. Техніко-економічне обґрунтування (ТЕО) інвестиційного проекту.

18. Кошторисна документація, її види: локальний, об'єктний кошториси та зведений кошторисний рахунок вартості будівництва.

19. Зведений кошторисний рахунок вартості будівництва, його зміст та особливості використання.

20. Чиста теперішня вартість (NPV – Net Present Value), її визначення та особливості застосування в процесі аналізу інвестиційного проекту.

21. Індекс рентабельності (дохідності) інвестицій (PI – Profitability Index), його визначення та особливості застосування в проектному аналізі.

22. Внутрішня норма дохідності (IRR – Internal Rate of Return), її сутність та особливості застосування.

23. Строк окупності інвестицій – PP (Payback Period), його визначення та особливості обчислення.

24. Особливості обчислення точки беззбитковості проекту.

25. Графік інвестиційних можливостей (IOS), його побудова та особливості застосування в процесі оптимізації портфеля реальних інвестиційних проектів.

26. Графік граничної вартості капіталу, його використання в процесі оптимізації портфеля реальних інвестиційних проектів.

27. Оптимізація бюджету капіталовкладень. Визначення оптимальної структури портфеля реальних інвестицій.

28. Оцінка рівня ліквідності реального інвестиційного проекту.

29. Характеристика проектних ризиків та їх класифікація.

30. Основні принципи управління проектними ризиками.

31. Методи оцінки проектних ризиків.

32. Особливості застосування кумулятивний методу в процесі оцінки ризику інвестиційного проекту.

33. Фінансова стійкість проекту, її визначення. Класифікація проектів за рівнем фінансової стійкості.

34. Основні інструменти управління проектними ризиками.

35. Основні фінансові інструменти управління проектними ризиками.

36. Використання методу чутливості реагування в процесі оцінки ризику інвестиційного проекту.

37. Визначення пофакторної еластичності проекту. Побудова матриці співвідношення важливості змінних та можливості їх прогнозування.

38. Метод сценаріїв та особливості його застосування в процесі оцінки ризику реальних інвестиційних проектів.

39. Оцінка інвестиційної привабливості проектів з урахуванням інфляції.

40. Порівняльний аналіз інвестиційних проектів в умовах невизначеності на основі побудови контурів NPV.

41. Порівняльний аналіз проектів в умовах невизначеності. Розрахунок точки Фішера з використанням графічного методу та на основі побудови додаткового грошового потоку.

42. Оцінка вартості капіталу в процесі аналізу інвестиційної привабливості проекту.

43. Порівняльний аналіз проектів з різними термінами функціонування на основі застосування методу еквівалентного річного анuitету (ЕРА).

44. Порівняльний аналіз проектів з різними термінами функціонування на основі застосування методу ланцюгового заміщення.

45. Особливості порівняльного аналізу альтернативних проектів, що підлягають та не підлягають подрібленню.

46. Бюджетна ефективність інвестиційного проекту.

47. Форми участі банків у проектному фінансуванні.

48. Роль керуючого банку в організації проектного фінансування.

49. Особливості використання консорціумного кредитування в проектному фінансуванні.

50. Механізм участі банків у консорціумній угоді.

51. Основні види банківських гарантій, що застосовуються у проектному фінансуванні.

52. Використання страхування в процесі проектного фінансування для зниження проектних ризиків.

53. Перспективи розвитку проектного фінансування в Україні.

54. Особливості конкурсного відбору та затвердження інвестиційних проектів і програм та проведення їх комплексної державної експертизи.

55. Порядок проведення на конкурсних засадах оцінки та відбору інвестиційних проєктів, що передбачають залучення коштів державного бюджету.

56. Особливості реалізації інвестиційного проєкту на території пріоритетного розвитку та в спеціальній (вільній) економічній зоні.

57. Порядок підготовки проєктів економічного розвитку України, які підтримуються міжнародними фінансовими організаціями.

58. Порядку конкурсного відбору інвестиційних проєктів, що реалізуються за рахунок кредитів комерційних банків з частковим відшкодуванням відсоткових ставок.

59. Роль банків у фінансовому забезпеченні проєктів підтримки та розвитку малого бізнесу.

60. Міжнародний ринок проєктного фінансування, особливості механізму його функціонування.

61. Роль міжнародних фінансових установ у фінансовому забезпеченні реалізації інвестиційних проєктів.

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ТА УМОВИ СКЛАДАННЯ ІСПИТУ

Навчальна дисципліна "Проектне фінансування" оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з одного модуля. Оцінка знань студентів здійснюється на основі 100-бальної системи. Максимальна кількість – 100 балів за навчальний семестр, з яких 30 балів студент може отримати за роботу на практичних заняттях, 30 – за самостійну роботу, а 40 балів – на іспиті. Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю студент отримав менше ніж 60 балів, він не допускається до іспиту і вважається таким, що не виконав усі види робіт, які передбачаються навчальним планом на семестр з дисципліни "Проектне фінансування".

Контроль знань студентів на практичному занятті здійснюється шляхом:

- заслуховування виступу за темою для самостійного опрацювання;
- письмової відповіді на тести;
- письмової чи усної відповіді на запитання за темою заняття;
- письмового розв'язування практичного завдання
- презентації індивідуальних, аналітично-реферативних та розрахунково-аналітичних завдань, рекомендованих для самостійного опрацювання.

Оцінювання за формами контролю:

Поточний – **30 балів**

– усна відповідь, розв'язування задач – 3 бали;

– доповнення – 2 бали;

– модульна контрольна(і) робота(и) – 10 балів;

Самостійна робота (розрахункове завдання з використанням ПК) **30 балів;**

Підсумковий (письмовий іспит) **40 балів.**

За результатами кожного семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як

середньозважене оцінок за кожен з модулів у семестрі та оцінки за іспит за наступною формулою.

	Поточна успішність	Розрахункове завдання	Іспит	Разом (підсумкова оцінка)
Вагові коефіцієнти (%)	30% $k_1=0,3$	30% $k_2=0,3$	40% $k_{icпl}=0,4$	100%
Максимальна оцінка в балах	100	100	100	100
Оцінка (бали)	30	30	40	100

Розрахунок підсумкової оцінки (зваженої):

$$PO = 3M_1 \times k_1 + 3M_2 \times k_2 + КПМ \times k_{icпl}.$$

При простому розрахунку отримаємо:

	Поточна успішність	Творче завдання	Іспит	Разом (підсумкова оцінка)
Оцінка (бали)	30	30	40	100

При цьому кількість балів відповідає оцінці:

1-34 – "незадовільно" з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;

35-59 – "незадовільно" з можливістю повторного складання;

60-64 – "задовільно" ("достатньо") ;

65-74 – "задовільно";

75 – 84 – "добре";

85 – 89 – "добре" ("дуже добре");

90 – 100 – "відмінно".

Шкала відповідності

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
90 – 100	5	відмінно
85 – 89	4	добре
75 – 84		
65 – 74	3	задовільно
60 – 64		
35 – 59	2	незадовільно
1 – 34		

ТИПОВЕ ЗАВДАННЯ МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Проектне фінансування як новий метод мобілізації інвестицій для реального сектора економіки.

2. Використання аналізу чутливості реагування в процесі оцінки ризику інвестиційного проекту.

3. Тести.

1. **Методологія проектного аналізу базується на застосуванні таких основних принципів:**

а) обумовленості, урахування фактору часу, альтернативності, маржинальності;

б) обумовленості, безперервності, пропорційності, урахування фактору часу;

в) урахування фактору часу, невизначеності, пропорційності, альтернативності;

г) невизначеності, ритмічності, системності, урахування фактору часу, альтернативності.

2. Засновником теорії проектного фінансування вважають:

а) В.Гутча;

б) М. Портера;

в) Д. Лінтнера;

г) М. Міллера;

д) Д. Гордона.

3. За характером предметної галузі (спрямованості) інвестиційні проекти поділяються на такі:

а) інвестиційні, реабілітаційні;

б) технічні, організаційні, економічні, соціальні, змішані;

в) технологічні, інноваційні, освітні, проекти дослідження і розвитку, комбіновані;

г) бюджетні, комерційні, за участю іноземного інвестора, зі змішаним фінансуванням.

4. Теперішня вартість в проектному фінансуванні відображає:

- а) суму грошових коштів, необхідних для реалізації проекту за умов дотримання всіх параметрів його виконання;
- б) суму грошових доходів, яка може бути отримана власником проекту за умов його реалізації;
- в) суму майбутніх грошових надходжень від реалізації проекту, що приведені до теперішнього часу з використанням певної відсоткової ставки;
- г) сума грошових надходжень від реалізації проекту з урахуванням явних та неявних вигід.

5. На значення якого з критеріїв ефективності не впливає зміна ставки дисконтування?:

- а) строк окупності;
- б) дисконтований строк окупності;
- в) чиста теперішня вартість;
- г) внутрішня норма прибутковості;
- д) індекс доходності.

6. Метод управління проектними ризиками, що передбачає максимальний вплив на чинники ризику з метою зниження ймовірності прояву несприятливої події, визначається як:

- а) спрощення ризику;
- б) попередження ризику;
- в) страхування ризику;
- г) поглинання ризику.

7. Вартість кредитних ресурсів є найбільш дорогою у схемах фінансування:

- а) без регресу на позичальника;
- б) з повним регресом на позичальника;
- в) з частковим регресом на позичальника;
- г) із заставним рахунком.

8. До категорій гарантій на користь замовника проекту не відноситься:

- а) гарантія повернення авансу;
- б) тендерна гарантія;
- в) гарантія завершення робіт за проектом;
- г) гарантія належного виконання контракту;
- д) митна гарантія.

9. Який з зазначених нижче інструментів управління проектними ризиками відноситься до категорії банківських рахунків з особливим режимом:

- а) резервний фонд окремого учасника проекту;
- б) рахунки "ескроу" (escrow accounts);
- в) загальний резервний фонд, сформований усіма учасниками проекту;
- г) резервні кредити для покриття можливих додаткових витрат за проектом.

10. До міжнародних фінансових організацій, що використовують у своїй практиці методи проектного фінансування і входять до складу Групи Світового Банку, не належать:

- а) Міжнародний банк реконструкції та розвитку;
- б) Міжнародна фінансова корпорація;
- в) Міжнародна асоціація розвитку;
- г) Міжнародний валютний фонд;
- д) Багатостороння агенція з гарантування інвестицій;
- е) Міжнародний центр врегулювання інвестиційних суперечок.

4. Задача.

1. Початкові інвестиції, необхідні для реалізації проекту, дорівнюють 400 млн. грн. Щорічні грошові надходження (млн. грн.) протягом строку реалізації проекту такі:

1 рік – 140, 2 рік – 110, 3 рік – 120, 4 рік – 150.

Проаналізуйте ефективність реалізації проекту, якщо відомо, що його фінансування підприємство планує здійснити за рахунок реінвестованого прибутку в обсязі 75 млн.грн., коштів амортизаційного фонду у сумі 130 млн.грн. і залучених коштів. Рентабельність власного капіталу підприємства дорівнює 21%, вартість коштів амортизаційного фонду на 3 п.п. нижча, а ставка банківського відсотку за умовами кредитної угоди визначена на рівні 16%.

Як зміниться значення WACC, якщо вартість проекту зросте на 75 млн.грн. і підприємство вимушено збільшити обсяг залучених коштів? При залученні додаткових коштів ставка за банківським кредитом зростає на 6 п.п., що обумовлено змінами у співвідношенні залученого і власного капіталу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Батенко Л.П., Загородніх О.А., Ліщинська В.В. Управління проєктами: Навч. посібник.- К.: КНЕУ, 2003. – 231 с.
2. Економічна теорія: політекономія: практикум: навч.посіб. / За ред.. В.Д.Базилевича. – К.: Знання, 2010. – 494 с.
3. Пересада А.А., Майорова Т.В., Ляхова О.О. Проектне фінансування. Підручник – К.: КНЕУ, 2005. – 736 с.
4. Кириленко Т.П. Проектне фінансування: Підручник.- К.: Знання, 2006. – 208 с.
5. Черваньов Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств. К. Знання Прес, 2003. – 622 с.

ДОДАТКОВА

1. Про оподаткування прибутку підприємств. Закон України від 28 грудня 1994 року № 335/94.
2. Про інвестиційну діяльність. Закон України від 18 вересня 1991 року №1561-ХІІ.
3. Про концесії. Закон України від 16 липня 1999 року №997-ХІV.
4. Про заходи щодо підтримки інноваційно-інвестиційних проєктів. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2002 р. №1106.
5. Про Порядок проведення на конкурсних засадах оцінки та відбору інвестиційних проєктів, що передбачають залучення коштів державного бюджету. Постанова Кабінету Міністрів України від 25 листопада 1999 р. №2145.
6. Про Порядок підготовки та реалізації проєктів економічного і соціального розвитку України, які підтримуються міжнародними фінансовими організаціями. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 р. N 1317.
7. Про порядок затвердження інвестиційних програм і проєктів будівництва та проведення їх державної експертизи. Постанова Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2007 р. N 1269.
8. Про затвердження Форми договору про здешевлення кредитів, залучених на реалізацію інноваційних або інвестиційних проєктів. Наказ Міністерства промислової політики України від 7 травня 2007 року №203.

9. Порядок конкурсного відбору інноваційних проектів для їх фінансової підтримки. Наказ Державного агентства України з інвестицій та інновацій від 16 листопада 2006 року №34.

10. Про затвердження Порядку проведення конкурсного відбору регіональних і галузевих інноваційних програм, які впроваджуватимуться за рахунок бюджетних коштів. Наказ Державного агентства України з інвестицій та інновацій від 17 жовтня 2007 року №105.

11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 "Будівельні контракти". Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21 травня 2001 р. №433/5624.

12. Васильченко З.М., Васильченко І.П. Оцінка ефективності інвестиційних проектів у банківській діяльності // Фінанси України. – 2009. – №12. – С.35-46.

13. Касатонов В.Ю., Морозов Д.С., Петров М.В. Проектное финансирование: мировой опыт и перспективы для России. –М.: "Анкил", 2001. – 312с.

14. Кольцова И.В., Рябых Д.А. Практика финансовой диагностики и оценки проектов. – М.: ООО "И.Д.Вильямс", 2007. – 416 с.

15. Куровский В. Финансирование и кредитование проектных работ/ В. В. Куровский, Г. Ф. Гордиенко. -К.: Будівельник, 1997. – 189 с.

16. Мелкумов Я.С. Экономическая оценка эффективности инвестиций. – М.: ИКЦ "ДИС", 1997. – 160 с.

17. Мертенс А. Инвестиции. – Киев, Киевское инвестиционное агентство, 1997.

18. Міщенко В.І., Науменкова С.В. Теорія та практика проектного фінансування // Энергосбережение, энергетика, энергоаудит. – №4. – 2006. – С. 27-33.

19. Пинто Дж.К. Управление проектами. – СПб: Питер, 2004. – 464 с.

20. Тарасюк Г.М. Управління проектами. Навч. посібник. 3-тє вид. – К.: Знання, 2006. – 344 с.

21. Управление проектами: Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. – 189с.

22. A Guide to the Project Management Body of Knowledge. – 3 rd ed. – PMI Publications Division, 2004.

23. Clifford F. Grey, Erick W.Larson. Project Management: The Menagerial Process. – McGraw-Hill Companies, 2000. – 528 p.

ЗМІСТ

Вступ.....
Навчально-тематичний план лекцій і семінарських занять
Тематика лекцій, практичних занять та завдань для самостійної роботи
Проблемні питання для спільного обговорення.....
Тестові завдання
Типові задачі.....
Розрахункові завдання з використанням ПК.....
Перелік запитань для підготовки до іспиту
Система контролю знань та умови складання іспиту
Типове завдання модульної контрольної роботи
Рекомендована література